

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

**ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
СУЧАСНИЙ ДИСКУРС ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ
ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ
КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ**

Матеріали науково-практичної конференції

23-24 червня 2017 року

Харків – 2017

УДК 008(062.552)
ББК 71я431
Т 65

Редакційна колегія:

Л.Г. Омельченко – директор Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України

О.Г. Бугайченко – завідувач відділу інноваційних культурних проєктів та міжнародного співробітництва Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва

Н.М. Роман – кандидат педагогічних наук, доцент

Адреса редакційної колегії: 61002, Україна, м. Харків, вул. Пушкінська, 62;
Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва.
Тел.+380 (57) 725-12-36

Т65 Традиційна культура в умовах глобалізації: сучасний дискурс щодо збереження та популяризації нематеріальної культурної спадщини. Матеріали науково-практичної конференції (23-24 червня 2017 року). – Харків, 2017. – 360 с.

Збірка містить тези та доповіді, в яких піднімаються та аналізуються проблеми збереження нематеріальної культурної спадщини в умовах сьогодення. Різним аспектам вивчення цих питань було присвячено роботу науково-практичної конференції «Традиційна культура в умовах глобалізації: сучасний дискурс щодо збереження та популяризації нематеріальної культурної спадщини», яка проходила в м. Харкові 23-24 червня 2017 року.

Конференція об'єднала провідних дослідників та діячів культури і мистецтва з різних регіонів України, науковців із інших країн, представників національно-культурних товариств. У ході наукового дискурсу досвідчені вчені простежили й узагальнили інноваційні тенденції збереження елементів нематеріальної культурної спадщини в контексті сучасного мистецтвознавства, культурології, історії, філософії, педагогіки. Під час роботи конференції було обґрунтовано й систематизовано ефективні засоби та шляхи популяризації нематеріальної культурної спадщини. Окремо було визначено перспективи інтеграції традиційної культури в світову культуру та особливості її використання в процесі впровадження стратегії культурної децентралізації.

Для широкого кола дослідників, практиків, а також усіх тих, хто цікавиться нематеріальною культурною спадщиною різних народів світу та перспективами подальшого розвитку й піднесення традиційної культури в умовах глобалізації.

Матеріали друкуються в авторській редакції з незначними коректорськими правками українською та російською мовами.

УДК 008(062.552)
ББК 71я431
Т 65

ISBN 978-617-7470-68-6

Обласний організаційно-методичний
центр культури і мистецтва, 2017

ЛІТЕРАТУРА

1. Козак без люльки, як без коня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://garbuz.org.ua/statti/narodni-zvichayi/kozak-bez-lyulki-yak-bez-konya.html>
2. Кревська Л. Колекція люльок у фондах Волинського краєзнавчого музею // Людмила Кревська // Волинський музей. Історія і сучасність. Науковий збірник. Випуск 5. Матеріали V Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції, присвяченої 23-й річниці Незалежності України та 85-й річниці створення Волинського краєзнавчого музею, м. Луцьк, 16 травня 2014 року. Упоряд. А. Силук. – Луцьк, 2014. – С. 93-97.
3. Сушко-Одольська У. Добра люлька — добра думка: козаки додавали в суміш для куріння різні трави / Уляна Сушко-Одольська. // Україна молода. – 2016. (Вип. 116 за 16 вересня).
4. Тимець І. Таємниці тютюнової фабрики / Ігор Тимець. – Львів: «Мульти АРТ», 2005. -183 с.
5. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків у трьох томах / Д.І. Яворницький. –К.: Наукова думка, 1990. Т. 1. – 583 с.

М.В. Кордубан,
кандидат педагогічних наук, доцент
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди

МУЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗА МЕТОДИКОЮ М. МОНТЕССОРІ

Як свідчать наукові джерела, наріжним каменем педагогічної системи М. Монтессорі є розвиток дитини відповідно до сензитивних періодів. На думку педагога, вкрай важливо не згаяти максимально сприятливий час для розвитку учня в конкретному виді діяльності. Тому музичне виховання за методикою М. Монтессорі виходить із даного положення. Зокрема, період активного розвитку сенсорних відчуттів становить відрізок від народження до п'яти років [1, с. 17]. У цей період у дітей відмічається особлива чутливість до навколишніх звуків.

Аналіз педагогічної праці М. Монтессорі «Дім дитини» показав, що педагог зауважувала на необхідності спеціально організованого навчально-виховного процесу для розвитку слуху. Так, автор пропонувала починати з формування уміння в дітей створювати в класі повну тишу та вирізняти звуки навколишнього середовища, наприклад, годинника, комах тощо [2, с. 184]. Надалі проводилася робота над умінням розрізняти контрастні та подібні звуки, які діти створювали самі. Авторка пропонувала використовувати шумові коробочки, які наповнювались різними речовинами: наприклад, піском або галькою. І нарешті, проводилися заняття з використанням барабанів та різних за звучанням дзвіночків. Вивчення зазначеної праці М. Монтессорі показало, що педагог неабияке значення у вправах із дзвіночками надавала морально-естетичному вихованню дітей [2, с. 184].

У ході дослідження встановлено, що метою музичного виховання М. Монтессорі вбачала формування вміння дітей виокремлювати та розрізняти звуки, розвиток метро-ритмічних умінь, заохочення до вправної гри на музичних інструментах [2, с. 185]. На думку педагога, доцільно залучати дітей до гри на арфі та лірі. Ансамбль із трьох інструментів: арфи, дзвіночків та барабану, має найбільший виховний вплив. Також під супровід цього ансамблю доречно співати пісень, які відповідають віковим особливостям дітей, і доступні для їхнього самостійного виконання.

М. Монтессорі вважала досить ефективним інструментом у розвитку вмінь дітей у музично-ритмічній діяльності фортепіано. Зокрема, у згаданій вище педагогічній роботі авторка наводить приклад, як за допомогою музично-ритмічних рухів у домі дитини вдалося відучити дітей від звички підплигувати. Ефективним засобом музичного виховання в методиці М. Монтессорі визначено гру на металофоні. У ході маніпуляцій із цим музичним інструментом діти не тільки розвивають музичний слух, а й вправляються в операціях аналізу і синтезу. Так, вихованцям пропонується розібрати пластини металофону, а потім скласти його в правильній послідовності або створюючи нові звукоуряди.

У «випробуванні гостроти слуху дітей» М. Монтессорі надавала особливого значення успішному експерименту «з годинником і шепотом» [2, с. 187]. У класі досягалася максимальна тиша, увагу дітей спрямовували на оточуючі звуки. Надалі зверталася увага учнів на звуки, які вони можуть створювати своїми рухами і навіть диханням. Досягнувши певних результатів у тихому поведженні під час заняття,

вихованцям пропонувалося заплющити очі, коли вчителька виходила в іншу класну кімнату і тихим голосом кликала кожного по черзі. М. Монтессорі зауважувала, що ці вправи сприяли не тільки розвитку гостроти слуху дітей, а й розвивали координацію їхніх рухів, виховували дисципліну і дарували задоволення від добре виконаного завдання.

Методика музичного виховання М. Монтессорі не втратила своєї актуальності й сьогодні. А постійне відкриття навчальних закладів Монтессорі по всьому світу тільки красномовно затверджують цей факт.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дмитриева В.Г. Академия раннего развития. Методика Марии Монтессори, или Помоги мне это сделать самому / В.Г. Дмитриева. – М.: АСТ; СПб: Сова, 2006. – 96 с.
2. Дом ребенка: Метод науч. педагогики / Д-р М. Монтессори; Пер. с итал. С.Г. Займовского, доп. по англ. и амер. изд. со введ. проф. Гарвард. ун-та Генри Гольмса. – Москва: Задруга, 1913. – XXVI, 339, [4] с.